

Briuselis, 2022 m. balandžio 4 d.
(OR. fr)

7728/22

AGRI 126
AGRISTR 18
ENV 295
CLIMA 145
FORETS 22
RECH 162

PRANEŠIMAS DĖL „A“ PUNKTO

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Tarybai

Komisijos dok. Nr.: 15045/21

Dalykas: Tarybos išvados dėl Europos Komisijos komunikato „Tvarūs anglies ciklai“
žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose
– Patvirtinimas

1. 2021 m. gruodžio 15 d. Europos Komisija paskelbė komunikatą „Tvarūs anglies ciklai“¹ (dok. 15045/21) ir du Komisijos tarnybų darbo dokumentus² (dok. 15045/21 ADD 1–4).
2. Šiame komunikate išdėstytas veiksmų planas, kaip parengti tvarius anglies dioksido absorbavimo didinimo sprendimus. Šiame procese itin svarbų vaidmenį atlieka žemės ūkio ir miškininkystės sektoriai, nes jie gali absorbuoti anglies dioksidą ir jį kaupti anglies kaupikliuose. Šiame kontekste viena iš pagrindinių komunikato krypčių – tai mažo anglies dioksido pėdsako žemės ūkis, t. y. žaliosios ekonomikos modelis, pagal kurį žemės valdytojams atlyginama už perėjimą prie geresnės žemės tvarkymo praktikos.

¹ Dok. COM(2021) 800 final.

² Dok. SWD(2021) 450 final, SWD(2021) 451 final.

3. 2022 m. sausio 17 d. Žemės ūkio ir žuvininkystės tarybos posėdyje Komisija pristatė komunikatą, o ministrai pasikeitė nuomonėmis šiuo klausimu.
4. Specialusis žemės ūkio komitetas (SŽŪK) išnagrinėjo komunikatą siekiant parengti Tarybos išvadas dėl minėto komunikato su žemės ūkiu ir miškininkyste susijusių aspektų.
5. Šiuo tikslu, remiantis pirmininkaujančios valstybės narės diskusijoms skirtu dokumentu (dok. 5588/22), 2022 m. sausio 31 d. SŽŪK įvyko pirmas pasikeitimas nuomonėmis, kurio metu pateiktos gairės išvadų projektui parengti. Mažo anglies dioksido pėdsako žemės ūkio klausimas taip pat buvo aptartas per 2022 m. vasario 8 d. Strasbūre vykusią neoficialią ministrų diskusiją.
6. Po to SŽŪK išnagrinėjo tris išvadų projektus, kuriuos parengė ir 2022 m. vasario 14 d. (dok. 5941/22), 2022 m. kovo 7 d. (dok. 5941/1/22 REV 1) ir 2022 m. kovo 14 d. (dok. 5941/2/22 REV 2) posėdžiuose pristatė pirmininkaujanti valstybė narė.
7. Delegacijos nepareiškė esminių prieštaravimų dėl paskutinio išvadų projekto.
8. Nuolatinių atstovų komitetas 2022 m. kovo 30 d. posėdyje patvirtino dok. 5941/2/22 REV 2 išdėstytą naujausią išvadų projektą, kuris pateiktas šio dokumento priede.
9. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, naujausias išvadų projektas pateikiamas 2022 m. balandžio 7 d. Žemės ūkio ir žuvininkystės tarybai patvirtinti darbotvarkės A punktu.

PROJEKTAS

Tarybos išvados dėl Europos Komisijos komunikato „Tvarūs anglies ciklai“ su žemės ūkiu ir miškininkyste susijusių aspektų

Europos Sąjungos Taryba,

PRIMINDAMA

- 2021 m. lapkričio 15 d. Tarybos išvadas dėl naujosios 2030 m. ES miškų strategijos³,
 - 2021 m. birželio 10 d. Tarybos išvadas dėl naujosios ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijos⁴,
 - 2020 m. spalio 19 d. Tarybos išvadas dėl strategijos „Nuo ūkio iki stalo“⁵;
 - 2019 m. lapkričio 29 d. Tarybos išvadas dėl atnaujintos bioekonomikos strategijos⁶,
 - 2020 m. spalio 23 d. Tarybos išvadas „Biologinė įvairovė. Būtinybė skubiai imtis veiksmų“⁷,
1. PALANKIAI VERTINA Europos Komisijos komunikatą „Tvarūs anglies ciklai“.

³ Dok. 13537/21.

⁴ Dok. 9694/21.

⁵ Dok. 12099/20.

⁶ Dok. 14594/19.

⁷ Dok. 11829/20.

2. PABRĖŽIA žemės ūkio ir miškininkystės ypatumus klimato klausimų kontekste. Žemės ūkis ir miškininkystė prisideda prie bendrų išmetamo teršalų kiekio mažinimo pastangų, kurios ir toliau turi išlikti pagrindiniu tikslu siekiant Europos Sąjungos poveikio klimatui neutralumo, ir tuo pačiu metu žemės ūkis ir miškininkystė anglį gali sugerti ir kaupti anglies kaupikliuose (miškai, miškų dirvožemis ir medienos gaminiai, pievos, agromiškininkystė, žemės ūkio paskirties dirvožemis, šlapynės ir t. t.).
3. PABRĖŽIA, kad žemės ūkio sektoriaus tikslas ir toliau yra tvari maisto gamyba. AKCENTUOJA, kokie svarbūs yra miškai ir tvari miškotvarka, nes šio sektoriaus paskirtis yra daugialypė, įskaitant biologinės įvairovės išsaugojimą, biomasės gamybos palaikymą bei didinimą ir jų indėlį į tvarią bioekonomiką. PABRĖŽIA, kad žemės ūkiui ir miškininkystei didelį poveikį daro ir klimato kaita, kuri visų pirma keičia kaupimo potencialą ir lemia būtinybę pritaikyti gamybos sistemas ir didinti ekosistemų atsparumą.
4. PRIPAŽIŖSTA, kad, norint pasiekti Sąjungos klimato tikslus, tikslinga ne tik dirbti su 55 % tikslo priemonių rinkiniu susijusį teisėkūros darbą, kuris šiuo metu ir vykdomas, bet ir skatinti savanoriškas iniciatyvas žemės valdytojų lygmeniu, siekiant stiprinti Sąjungos anglies dioksido absorbentus, tvariai kaupiant daugiau anglies žemės ūkio, miškų ir kitose gamtos ekosistemose, ir išlaikyti esamas anglies sankaupas, taip pat šiuo atžvilgiu PALANKIAI VERTINA ketinimą išplėsti finansinę paramą, be kita ko, iš privačiojo sektoriaus, kuri papildytą paramą, teikiamą pagal bendrą žemės ūkio politiką – pagal kurią remiami įvairūs mažo anglies dioksido pėdsako žemės ūkio metodai, anglies sekvestracija ir kita klimato kaitos švelninimo praktika – ir kitą viešąją paramą.

5. REMIA požiūrį, kai mažo anglies dioksido pėdsako žemės ūkis suprantamas kaip naujas savanoriškas žaliasis verslo modelis, žemės valdytojams galintis suteikti dar vieną pajamų šaltinį, ir ragina jį diegti Sąjungos teritorijoje; tačiau PABRĖŽIA, kad atlygiu žemės valdytojui turi būti teikiama pakankamų paskatų ir kartu turėtų būti vengiama didelio neigiamo poveikio žemės naudojimui ir žemės naudojimo keitimo, pavyzdžiui, kad žemė netaptų mažiau įperkama ar mažiau prieinama žemės valdytojams arba kad nesumažėtų gamyba.
6. PABRĖŽIA, kad siekiant skatinti žinių perdavimą ir žemės valdytojų bei kitų suinteresuotųjų subjektų mokymą, reikalingos tikslinės informavimo ir konsultavimo paslaugos, be kita ko, teikiamos pagal galiojančią politiką ir programas, ir MANO, kad šiuos tikslus lengviau būtų galima pasiekti skatinant mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą.
7. PRIMENA, kad ES lygmeniu žemės ūkio gamybos išmetamas metanas (CH_4) sudaro 56 %, o azoto suboksidas (N_2O) – 39 % išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio⁸, tuo tarpu anglies dioksidas (CO_2) sudaro nedidelę išmetamo ŠESD kiekio dalį. Be to, ATKREIPIA DĖMESĮ į tai, kad tam tikra žemės ūkio praktika, dėl kurios gali išaugti anglies sekvestracija, tuo pačiu metu gali padidinti išmetamą N_2O kiekį, ir todėl PRIPAŽIŠTA galimą integruoto požiūrio dėl mažo anglies dioksido pėdsako žemės ūkio naudą.

⁸ 2019 m. duomenys, grindžiami ES (27 valstybių narių) šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaita, Europos aplinkos agentūra (EAA). Šie duomenys neapima dėl energijos vartojimo žemės ūkio gamyboje išmetamų teršalų. Detali metodika pateikiama 2021 m. gruodžio 15 d. EAA paskelbtuose rodikliuose „*Greenhouse gas emissions from agriculture in Europe*“ („Europos žemės ūkio išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis“).

8. MANO, kad komunikate Komisijos nustatyti praktikos, kuri yra palanki anglies kaupimui dirvožemiuose ir kitose ekosistemose, pavyzdžiai yra tinkami, tačiau PABRĖŽIA, kad vertinant klimato kaitos poveikio švelninimo veiklą reikia atsižvelgti į įvairias valstybių narių ir jų regionų sąlygas. Vis dėlto PABRĖŽIA, kad mažo anglies dioksido pėdsako žemės ūkio praktika turi būti vykdoma laikantis aplinkosauginio naudingumo principo, visų pirma, vengiant neigiamo poveikio biologinei įvairovei. Atsižvelgiant į tai, SKATINA Komisiją, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, remiantis dabartiniu moksliniu konsensusu, pateikti daugiau geresnės žemėtvarkos praktikos pavyzdžių ir jais papildyti komunikate išdėstytus pavyzdžius
9. PRIPAŽĮSTA, kad taikant pirmiau nurodytą praktiką gaunama papildomos naudos, kuri gali padėti visų pirma išsaugoti biologinę įvairovę, o taip pat vandens, dirvožemio ir oro kokybę.
10. REMIA Komisijos ketinimą Europos lygmeniu nustatyti tvirtą sertifikavimo sistemą, grindžiamą standartizuotais ir patvirtintais moksliniais metodais ir diagnostinėmis priemonėmis, skirtais vykdyti sukauptos ir išmestos anglies kiekių stebėseną, teikti dėl jų ataskaitas ir juos patikrinti, ir SIŪLO, kad tokioje sistemoje būtų numatytas reikalavimas Komisijai atlikti nepriklausomą mažo anglies dioksido pėdsako žemės ūkio pažangos patikrinimą ir pateikti jo pažangos ataskaitą. PABRĖŽIA, kad siekiant užtikrinti šios sistemos patikimumą, jos pagrindą turi sudaryti kokybiški kriterijai, kaip antai skaidrumas, papildomumas, pastovumas ir neigiamo poveikio aplinkai ir biologinei įvairovei išvengimas, ir ji neturėtų atimti noro iš žemės valdytojų toliau dėti pastangas.
11. PABRĖŽIA, kad ši būsima sertifikavimo sistema turėtų būti paprasta, neturėtų sudaryti neproporcingos administracinės naštos, kad žemės valdytojai galėtų lengvai joje dalyvauti, ir pagal ją neturėtų būti skiriamos sankcijos tuo atveju, jei anglies sekvestracija dėl nuo žemės valdytojų veiksmų nepriklausomų priežasčių būtų mažesnė nei numatyta.

12. REMIA tai, kad būtų skubiai sukurta Sąjungos ekspertų grupė, kurią sudarytų valstybių narių atstovai iš miškininkystės, žemės ūkio ir aplinkos sektorių ir kuri padėtų Komisijai atsižvelgti į dabartinę mažo anglies dioksido pėdsako žemės ūkio geriausią patirtį. SIŪLO, kad ši grupė galėtų visų pirma padėti Komisijai išnagrinėti visas esamas tarptautines ir nacionalines ŠESD išmetimo mažinimo ir anglies kaupimo žemės ūkyje ir miškininkystėje apskaitos sistemas, taip pat jau egzistuojančias anglies sertifikavimo sistemas. PRAŠO Komisijos atsižvelgti į ekspertų grupės darbą siekiant įvertinti, kokį galimą poveikį žemės ūkyje išmetamo ŠESD kiekio mažinimui darytų anglies absorbavimo sertifikavimui taikomos ES reglamentavimo sistemos taikymo srities išplėtimas, be kita ko, didesnės paskatos žemės valdytojams mažinti ūkių išmetamą ŠESD kiekį.
13. PABRĖŽIA, kad sertifikavimo sistema turės apimti būtinas lankstumo galimybes, kad būtų atsižvelgta į valstybių narių bei jų regionų ypatumus ir į gamybos sistemas (įskaitant ūkių, sklypų ir miškų dydį, klimato sąlygas, dirvožemio rūšis ir žemės dirbimo praktiką), nekeliant pavojaus aplinkosauginiam sistemos vientisumui.
14. PABRĖŽIA, kad sertifikavimo reglamentavimo sistema turėtų būti įgyvendinama ją visiškai suderinus su kitomis Sąjungos politikos sritimis ir jų tikslais, išvengiant dvigubo skaičiavimo bei anglies dioksido nutekėjimo, ir nepakenkiant apsirūpinimo maistu saugumo tikslui.
15. PRAŠO, kad būsima Sąjungos sertifikavimo sistema būtų rengiama atsižvelgiant į tuo pačiu tikslu vykdomas nacionalines iniciatyvas ir, jei įmanoma, būtų su jomis suderinama.
16. PRAŠO Komisijos išnagrinėti, ar Sąjungos sertifikavimo sistema galėtų apimti daug įvairių praktikų, apimančių žemės ūkio kilmės ŠESD, ir galimai papildomos naudos ekonominę vertę, nestatant į pavojų sistemos paprastumo ir aiškumo, ir kaip tai pasiekti.

17. PRAŠO Komisijos atsižvelgti į šiose išvadose išdėstytus elementus, ypač rengiant pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl Sąjungos sertifikavimo sistemos nustatymo.
-